

PHÒNG CHỐNG TỘI PHẠM VÀ VI PHẠM PHÁP LUẬT VỀ TÍN DỤNG ĐEN TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

ĐỖ THỊ MINH PHƯƠNG*

Tóm tắt: Gần đây, các đối tượng cho vay lãi nặng (tín dụng đen) lợi dụng sự phát triển của công nghệ để tiếp cận người vay và cho vay với lãi suất cao rất nhiều lần so với thực tế, gây ra nhiều hệ lụy ảnh hưởng đến an toàn của nhiều cá nhân và gia đình họ nói riêng và an ninh trật tự chung của toàn xã hội. Bài viết này phân tích phương thức và thủ đoạn phạm tội của các đối tượng, nguyên nhân và điều kiện có thể làm gia tăng loại tội phạm về tín dụng đen, từ đó đưa ra những giải pháp, kiến nghị góp phần phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật trong lĩnh vực này.

Từ khoá: Tín dụng đen; tội phạm; giải pháp phòng ngừa

Ngày nhận bài: 26/12/2023; Biên tập xong: 08/3/2024; Duyệt đăng: 14/3/2024

PREVENTING CRIME AND LAW VIOLATIONS ON BLACK CREDIT

Abstract: Recently, loan sharks (black credit) have taken the advantage of the development of technology to approach borrowers and lend at interest rates many times higher than reality, causing many consequences to the safety of many individuals and their families in particular and the general security and order of the entire society. This article analyzes the methods and tricks of criminals, causes and conditions that can increase black credit crime, thereby offers solutions and recommendations that contribute to prevent and combat crimes and law violations in this field.

Keywords: Black credit; crime; preventive solutions

Received: Dec 26th 2023; **Editing completed:** Mar 08th 2024; **Accepted for publication:** Mar 14th 2024

Đặt vấn đề

Quan hệ vay tài sản là quan hệ dân sự tồn tại phổ biến trong đời sống xã hội từ trước đến nay. Tuy nhiên, trên thực tế, quan hệ này luôn tiềm ẩn những vấn đề phức tạp và nhiều rủi ro xét trên nhiều góc độ khác nhau vì nó tùy thuộc tính chất quan hệ, chủ thể tham gia mà mỗi quan hệ này được điều chỉnh bởi các văn bản quy phạm pháp luật khác nhau. Hiện nay, chưa có văn bản pháp luật nào quy định cụ thể thế nào là “tín dụng đen”. Khoản 13 Điều 3 Luật Các tổ chức tín dụng năm 2010 quy định 03 loại nghiệp vụ của hoạt động ngân hàng bao gồm: Nhận tiền gửi; cấp tín dụng; cung ứng dịch vụ thanh toán qua tài khoản. Khoản 14 Điều 3 Luật này quy định cấp tín dụng là việc thỏa thuận để tổ chức, cá nhân sử dụng một khoản tiền hoặc cam kết cho phép sử dụng một khoản tiền theo nguyên tắc có hoàn trả bằng nghiệp vụ cho vay, chiết khấu, cho thuê tài chính, bao thanh toán, bảo lãnh ngân hàng và các nghiệp vụ cấp tín dụng khác. Như vậy, “tín dụng đen” là hình thức cho vay với lãi suất cao, vượt quá mức lãi suất pháp luật quy định. Quá trình hoàn tất thủ tục vay đơn giản, không tuân thủ đúng quy tắc tín dụng

và sự kiểm soát của Nhà nước. Khi phát sinh mâu thuẫn trong quan hệ vay mượn này, các đối tượng cho vay thường dùng các biện pháp trái pháp luật hoặc thực hiện các hành vi phạm tội để đòi nợ hoặc thuê đòi nợ..., gây mất trật tự và an ninh an toàn trong xã hội.

1. Tình hình tội phạm, vi phạm pháp luật trong lĩnh vực tín dụng đen và những hạn chế trong việc phòng chống

Thời gian gần đây, trên địa bàn cả nước đã xảy ra nhiều vụ võ nợ “tín dụng đen”, gây ảnh hưởng nghiêm trọng đến đời sống của nhiều cá nhân và gia đình. Nạn nhân của các vụ việc liên quan đến “tín dụng đen” thuộc nhiều tầng lớp, lứa tuổi, trình độ học vấn và nghề nghiệp khác nhau. Hệ lụy phát sinh từ tín dụng đen là các hành vi vi phạm pháp luật như bắt giữ người trái pháp luật, xâm phạm chỗ ở, hủy hoại tài sản, gây rối trật tự công cộng, thậm chí cưỡng đoạt, cướp tài sản, cố ý gây thương tích... Những biến tướng này dẫn đến rất nhiều hệ lụy nguy hiểm, ảnh hưởng tiêu cực đến tình hình an ninh trật tự xã hội.

* Email: Phuongdohvnh@gmail.com

Tiến sĩ, Giảng viên Học viện Ngân hàng

Theo thống kê của Cục cảnh sát hình sự - Bộ Công an: Trong năm thứ 4 thực hiện Chỉ thị số 12/CT-TTg ngày 25/4/2019 về tăng cường phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen” Cơ quan Cảnh sát điều tra các cấp đã khởi tố 538 vụ án/944 bị can; xử phạt hành chính 305 vụ/396 đối tượng; trong đó khởi tố 485 vụ/772 bị can về tội Cho vay lãi nặng trong giao dịch dân sự (chiếm 90,14% số vụ và 81,78% số bị can), khởi tố 27 vụ/35 bị can về tội Cố ý gây thương tích, 17 vụ/108 bị can về tội Cường đoạt tài sản... Lũy kế trong 04 năm thực hiện Chỉ thị, đã phát hiện 3.772 vụ/6.810 đối tượng hoạt động tín dụng đen; khởi tố 2.113 vụ án/4.343 bị can liên quan đến tín dụng đen. Từ cuối năm 2022 đến 6 tháng đầu năm 2023, đã bắt giữ, khởi tố 261 vụ/396 bị can liên quan đến tín dụng đen (tương đương 48% số vụ án, 39% số bị can bị xử lý so với kết quả cả năm thứ tư)¹.

Do ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19, tình hình kinh tế thế giới và trong nước gặp nhiều khó khăn. Điều này đã tác động tiêu cực đến nhiều mặt của đời sống xã hội, sản xuất, kinh doanh như tình trạng nợ lương, mất việc làm, giảm thu nhập... và nhu cầu cung cấp tài chính để phục vụ sản xuất, kinh doanh, phục vụ sinh hoạt tăng cao. Sự cộng hưởng tác động từ cuộc xung đột Nga - Ukraine đã kích hoạt lạm phát trên quy mô toàn cầu kể từ cuối năm 2022. Để đối phó với tình trạng này, hầu hết các ngân hàng Trung ương lớn trên thế giới đã thực hiện chính sách thắt chặt tiền tệ, tăng lãi suất liên tục. Lạm phát theo đó gia tăng không chỉ ở các nước lớn mà cũng có dấu hiệu gia tăng ở các quốc gia, khu vực. Trước áp lực lạm phát tăng cao, nhiều ngân hàng trung ương trên thế giới đã tiến hành thắt chặt chính sách tiền tệ. Tính từ đầu năm đến nay, đã có hơn 290 lượt điều chỉnh lãi suất từ các ngân hàng, trong đó có khoảng 247 lượt điều chỉnh tăng, trong khi chỉ có 10 lượt điều chỉnh giảm². Trong khi đó, có thời điểm, trên một số lĩnh vực đầu tư, sản xuất, kinh doanh, các tổ chức tín dụng thắt chặt việc cấp tín dụng.

¹ Báo cáo sơ kết của Cục Cảnh sát hình sự - Bộ công an năm 2023.

² Phương Chi, *Tín dụng ngân hàng góp phân tích cực hỗ trợ phục hồi và tăng trưởng kinh tế*, Tạp chí Ngân hàng, [https://tapchinganhang.gov.vn/tin-dung-ngan-hang-gop-phan-tich-cuc-ho-tro-phuc-hoi-va-tang-truong-kinh-te.htm](https://tapchinganhang.gov.vn/tin-dung-ngan-hang-gop-phan-tich-cuc-ho-tro-phuc-hoi-va-tang-truong-kinh-te), truy cập ngày 09/12/2023.

Lợi dụng tình trạng trên, các đối tượng gia tăng hoạt động cho vay lãi nặng, kèm theo đó là sự gia tăng phức tạp của một số loại tội phạm liên quan đến tín dụng đen như giết người, cố ý gây thương tích, bắt giữ người trái pháp luật, cưỡng đoạt tài sản dưới hình thức đòi nợ trái pháp luật... gây bức xúc dư luận. Nguy hiểm hơn, đối tượng còn lợi dụng sự hiểu biết pháp luật của mình để tìm các lách luật với những thủ đoạn như: Bên cho vay thường thỏa thuận với người vay về việc chỉ ghi trên giấy hoặc hợp đồng vay nợ lãi suất theo quy định; thỏa thuận chốt thời hạn vay cụ thể và gộp cả gốc và lãi để tính thành tổng khoản vay và chỉ đưa ra mức lãi phù hợp, thấp hơn quy định của pháp luật trong khi lãi suất cho vay thực tế cao hơn rất nhiều; hoặc đưa ra nhiều khoản phí để hợp thức hóa việc thu lãi cao. Ngoài ra, còn có một số cách lách luật như cho vay tiền nhưng người cho vay và người vay ký hợp đồng giả dưới dạng mua bán bất động sản, ô tô, xe máy... với lãi suất cao hơn rất nhiều so với quy định.

Thủ đoạn phạm tội liên quan đến tín dụng đen phản ánh rõ trên 03 phương thức:

- *Tội phạm tín dụng đen truyền thống* vẫn hoạt động lưu động hoặc núp bóng các hình thức kinh doanh khác nhau như cơ sở kinh doanh cầm đồ hoặc các doanh nghiệp kinh doanh tài chính, hướng đến một bộ phận thanh thiếu niên, người dân gặp khó khăn ở nông thôn, vùng sâu, vùng xa để mời chào cho vay, tham gia hội, họ.

- *Tội phạm tín dụng đen truyền thống kết hợp công nghệ* với các thủ đoạn thành lập các cơ sở kinh doanh cầm đồ hoặc biến tướng, các doanh nghiệp kinh doanh tài chính, sau đó sử dụng mạng xã hội, website, ứng dụng quản lý cầm đồ hoặc ứng dụng cho vay để quảng cáo, tiếp cận người vay.

- *Tội phạm tín dụng đen sử dụng công nghệ mới hoàn toàn* nổi lên thủ đoạn sử dụng công nghệ cao, mạng xã hội hoặc tạo lập các app giả, nhái của ngân hàng, tổ chức tín dụng để dụ dỗ, mời chào vay tiền, yêu cầu cung cấp các thông tin cá nhân, sau đó sử dụng để nhắn tin, đe dọa, đòi nợ. Thậm chí, các đối tượng lừa đảo còn yêu cầu người vay tiền đặt cọc, sau đó chiếm đoạt số tiền này.

Gần đây, các đối tượng người nước ngoài đã đến Việt Nam thành lập doanh nghiệp và thuê người đứng tên doanh nghiệp có chức

năng cầm đầu, tư vấn, kinh doanh tài chính, tuyển dụng nhân viên để sử dụng các ứng dụng, website cho vay lãi nặng với lãi suất trên 1.000%/năm, sau đó móc nối với một số nhân viên ngân hàng, công ty trung gian thanh toán, ví điện tử để giải ngân, thu hồi các khoản vay (phát hiện và triệt phá tại Hà Nội, Lào Cai, TP. Hồ Chí Minh, Cần Thơ, Quảng Nam...). Một số đối tượng núp bóng doanh nghiệp, công ty luật, công ty tài chính mua lại các khoản nợ xấu, nợ khó đòi của các app cho vay, công ty tài chính, ngân hàng sau đó gọi điện đe dọa, cưỡng đoạt tài sản của người vay. Điển hình như Cục Cảnh sát hình sự đã phối hợp với Công an Thành phố Hồ Chí Minh, Tiền Giang, Hà Nội để đấu tranh triệt phá hàng loạt doanh nghiệp với thủ đoạn đòi nợ với 03 cấp độ: *Thứ nhất*, gọi điện chửi bới, đe dọa khách hàng trả tiền; *Thứ hai*, gọi điện đe dọa sẽ giết người thân, ghép hình tung lên mạng xã hội để bôi nhọ, đe dọa cho mất việc làm; *Thứ ba*, mang quan tài đến nhà, cơ quan, tổ chức, đặt bình ga, xăng dọa cho nổ cơ quan, nhà ở...

Thực tế, những thông kê về tình hình tội phạm trên mới chỉ là những vấn đề đã được cơ quan chức năng phát hiện và xử lý. Trong bối cảnh hiện nay tình hình, tội phạm ẩn trong lĩnh vực này rất cao dưới những chiêu trò lách luật, lợi dụng những quy định chưa hoàn thiện của pháp luật để trục lợi. Đặc biệt, trong các vụ việc sử dụng công nghệ cao, việc xác định được chủ thể phạm tội rất khó khăn do đối tượng sử dụng các phương tiện, công cụ thực hiện tội phạm tinh vi, thậm chí địa bàn thực hiện cũng khó xác định khi mọi hoạt động được diễn ra trên không gian mạng. Ngoài ra, còn có những vụ việc bản thân người vay cũng có tâm lý e ngại, xấu hổ mà không dám tố cáo... Việc triển khai công tác phòng chống tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến tín dụng đen trên thực tế còn chưa hiệu quả trong giai đoạn hiện nay do gặp phải những khó khăn nhất định.

Theo Ngân hàng Nhà nước, dư nợ tín dụng tiêu dùng của các công ty tài chính đang sụt giảm mạnh, khoảng 40% so với cuối năm ngoái. Tính đến cuối tháng 9/2023, tổng dư nợ cho vay của các công ty tài chính chỉ còn 134.000 tỉ đồng. Trong khi đó, nợ xấu vay tiêu dùng tăng 10-15% khiến các công ty tài chính không dám cho vay. Ngoài chịu ảnh hưởng do kinh tế khó khăn, người lao động bị giảm

thu nhập – đây là một nguyên nhân chính khiến dư nợ vay tiêu dùng của các công ty tài chính sụt giảm nghiêm trọng, theo phản ánh của các tài chính tiêu dùng là do nạn bùng nổ. Gần đây, trên mạng xã hội xuất hiện hàng trăm hội nhóm với vài trăm nghìn thành viên hướng dẫn nhau cách vay rồi bùng nổ. Công ty FE Credit cho biết việc thu hồi nợ vô cùng khó khăn, thậm chí có trường hợp khách vay không trả nợ mà còn hành hung lại nhân viên của công ty.

Bộ Công an và Ngân hàng Nhà nước Việt Nam, Bộ Thông tin và Truyền thông triển khai các giải pháp nhằm giải quyết các nguyên nhân, điều kiện của tội phạm. Trọng tâm là các nhiệm vụ: (1) Thúc đẩy các giải pháp để hỗ trợ ngành ngân hàng triển khai gói vay tín chấp dưới 100 triệu đồng qua dữ liệu dân cư; (2) Đẩy mạnh làm sạch sim rác, tài khoản ngân hàng ảo, tài khoản mạng xã hội để phòng ngừa tín dụng đen. Thực tế, qua quá trình triển khai đã gặp phải nhiều vấn đề liên quan đến nguyên nhân làm phát sinh tội phạm. Trong phạm vi bài viết tác giả sẽ khái quát một số nguyên nhân điển hình nhất, cụ thể như sau:

Thứ nhất, các quy định của pháp luật chưa hoàn thiện, dẫn đến tình trạng các đối tượng đã tìm cách lách luật để thực hiện hành vi. Theo quy định tại Điều 201 Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017 – BLHS năm 2015) về Tội cho vay nặng lãi trong giao dịch dân sự, yếu tố cần và đủ để xử lý được tội danh này là mức cho vay phải vượt quá 5 lần mức tối đa được quy định tại Điều 468 Bộ luật Dân sự hiện hành là 20%/năm, tức là lãi suất phải vượt quá 100%/năm, đồng thời thu lời bất chính từ 30 triệu đồng trở lên thì mới thỏa mãn căn cứ cấu thành tội này. Như vậy, các đối tượng đã lợi dụng những quy định này để tìm nhiều cách che đậy hành vi vi phạm của mình, gây khó khăn cho quá trình phát hiện, điều tra và xử lý hành vi vi phạm.

Nhằm tăng cường tiếp cận các nguồn vay tín dụng chính thức từ Hiệp hội Ngân hàng, ngành ngân hàng đã triển khai nhiều giải pháp nhằm gia tăng khả năng tiếp cận vốn cho người dân, đặc biệt là những đối tượng yếu thế trong xã hội thông qua hoạt động của các tổ chức tín dụng, tài chính vi mô. Quỹ Tín dụng nhân dân, Ngân hàng Chính sách Xã hội, các công ty tài chính tiêu dùng đã mở rộng mạng lưới, đa dạng sản phẩm dịch vụ, giảm lãi suất, đơn giản hóa thủ tục cho vay

đáp ứng nhu cầu vay vốn của doanh nghiệp và mọi tầng lớp dân cư. Tuy nhiên, trên thực tế, các gói vay này cũng đang gặp phải những khó khăn nhất định. Về gói vay tín chấp dưới 100 triệu đồng qua Dữ liệu dân cư theo Thông tư số 06/2023/TT-NHNN ngày 28/6/2023 của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 39/2016/TT-NHNN ngày 30/12/2016 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước Việt Nam quy định về hoạt động cho vay của tổ chức tín dụng, chi nhánh ngân hàng nước ngoài đối với khách hàng, một số công ty tài chính đã triển khai vay tín chấp qua thiết bị điện tử. Tuy nhiên, việc triển khai của các ngân hàng, tổ chức tín dụng, công ty tài chính còn hạn chế do 03 nguyên nhân chính:

+ Khó khăn trong xác thực thông tin khách hàng vay do tình trạng khách hàng có các thủ đoạn gian lận, giả mạo;

+ Khó khăn trong việc thu thập các thông tin, dữ liệu để đánh giá năng lực tài chính, khả năng trả nợ của khách hàng vay;

+ Khó khăn trong việc thu hồi nợ.

Do vậy, người đi vay không đáp ứng được hoặc không đồng ý vay tiền. Người dân đi vay tín chấp dưới 100 triệu đồng nếu không có khả năng trả nợ thì có thể bị lưu lịch sử tín dụng trên CIC (nợ xấu) và bị cộng dồn tiền gốc và tiền lãi đến khi trả được nợ nên một số người muốn vay còn do dự. Ngoài ra, ngành ngân hàng cũng chưa tuyên truyền rộng rãi về khoản vay tín chấp dưới 100 triệu đồng và các thủ tục để vay vốn, một số tổ chức tín dụng mới chỉ lựa chọn công nhân của một số doanh nghiệp có tình hình sản xuất kinh doanh ổn định để triển khai, còn đối với số công nhân thất nghiệp thì chưa được, thậm chí không được tiếp cận.

Thứ hai, về việc làm sạch sim rác, tài khoản ngân hàng ảo. Bộ Công an đã giao Trung tâm dữ liệu quốc gia về dân cư phối hợp với Bộ Trung tâm Thông tin, Ngân hàng Nhà nước Việt Nam đẩy nhanh tiến độ làm sạch dữ liệu chủ thuê bao và chủ tài khoản ngân hàng, kiên quyết loại bỏ, dừng cung cấp dịch vụ với các thuê bao di động, tài khoản có thông tin không trùng khớp với dữ liệu dân cư. Hiện nay, các cơ quan đang phối hợp để triển khai kết nối, xác thực trực tuyến qua dữ liệu dân cư để phục vụ công tác xác minh, nhận diện khách hàng, phòng ngừa việc giả mạo thông

tin khi đăng ký, sử dụng thuê bao di động, tài khoản ngân hàng. Tuy nhiên, sự phối hợp của người dân còn chưa tự giác nên vẫn còn một số địa phương chưa hoàn thành hết việc định danh điện tử để đồng bộ dữ liệu cá nhân.

Thứ ba, hướng dẫn thực hiện Nghị định số 19/2019/NĐ-CP ngày 19/2/2019 của Chính phủ về hội, họ, biêu, phường (gọi tắt là Nghị định số 19/2019/NĐ-CP) và các quy định có liên quan còn nhiều bất cập. Trên thực tế hiện nay tồn tại nhiều mối quan hệ được gọi là chơi họ, tham gia họ nhưng bản chất không phải là quan hệ về họ theo đúng Nghị định số 19/2019/NĐ-CP. Ví dụ: Một cá nhân tự làm chủ họ huy động nhiều người góp họ nhưng những người này không biết dây họ đó có tồn tại thực hay không, có bao nhiêu thành viên tham gia; chủ họ quyết định toàn bộ về phần họ phải đóng, lãi suất, kỳ lĩnh họ của người tham gia; hoặc cá nhân làm chủ họ cho cá nhân khác vay với lãi suất cao và thu tiền hàng ngày, hàng tuần như hình thức góp họ, nhưng thực tế không tồn tại dây họ (gọi là hụi ma). Nhiều trường hợp chủ họ tổ chức cùng lúc nhiều dây họ, đồng thành viên, giá trị lớn, không quản lý được các dây họ, không đòi được tiền đóng họ của các thành viên (gọi là hụi chết) gây mất khả năng thanh toán hoặc không chịu chi trả cho thành viên khác (gọi là giạt hụi), dẫn đến một số các vụ việc võ họ gây hậu quả nghiêm trọng cho cá nhân, tổ chức.

2. Một số giải pháp nâng cao hiệu quả trong phòng, chống tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến tín dụng đen trong giai đoạn hiện nay

Một là, các bộ, ngành, địa phương tiếp tục triển khai quyết liệt các nhiệm vụ được giao tại Chỉ thị số 12/CT-TTg ngày 25/4/2019 của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến hoạt động “tín dụng đen”, Công điện số 766/CEĐ-TTg ngày 24/8/2023 của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường các giải pháp phòng ngừa, ngăn chặn, xử lý hoạt động “tín dụng đen” và các văn bản chỉ đạo có liên quan gắn với thực hiện Chỉ thị số 16/CT-TTg ngày 27/5/2023 của Thủ tướng Chính phủ về tăng cường phòng ngừa, đấu tranh với tội phạm và vi phạm pháp luật liên quan đến tổ chức đánh bạc và đánh bạc.

Hai là, Ủy ban nhân dân các cấp, tổ chức chính trị - xã hội phối hợp Ngân hàng Nhà nước và các bộ, ngành liên quan kịp thời giải

quyết vấn đề an sinh xã hội, hỗ trợ việc làm, tạo sinh kế cho người dân gặp khó khăn. Phổ biến, hướng dẫn, hỗ trợ người dân tiếp cận nguồn vay vốn ưu đãi, an toàn. Xây dựng các mô hình kinh tế lành mạnh, hướng dẫn người dân sử dụng tài chính cá nhân và phục vụ sản xuất kinh doanh an toàn, hiệu quả. Tuyên truyền, phổ biến các biện pháp phòng tránh mà những người tham gia quan hệ họ, họ, họ, phường. Cụ thể:

- Người dân chỉ tham gia dây họ khi biết rõ các thành viên tham gia dây họ, tạo liên kết và tương tác giữa các thành viên;

- Không nên tham gia dây họ quá đông thành viên; không nên tham gia dây họ mà chủ họ là chủ của nhiều dây họ cùng lúc, sinh sống và thu nhập từ việc làm chủ họ;

- Lưu giữ các chứng từ, sổ sách khi tham gia chơi họ;

- Thỏa thuận về biện pháp bảo đảm thực hiện nghĩa vụ trong trường hợp không chắc chắn chủ họ, thành viên thực hiện được nghĩa vụ đóng họ, trả họ;

- Yêu cầu chủ họ hoặc trực tiếp thực hiện việc thông báo đầy đủ cho UBND cấp xã về dây họ theo đúng quy định của Nghị định số 19/2019/NĐ-CP;

- Phản ánh với cơ quan có thẩm quyền (công an, Ủy ban nhân dân) với các chủ họ, thành viên dây họ về các hành vi không trung thực (thiếu minh bạch, thông tin không chính xác liên quan đến dây họ), đi khỏi nơi cư trú, sử dụng tiền góp của thành viên vào thực hiện việc khác... để kịp thời ngăn chặn, xử lý vi phạm pháp luật.

Ba là, nâng cao hiệu quả công tác quản lý nhà nước trong các lĩnh vực có liên quan. Trọng tâm là ứng dụng hiệu quả cơ sở dữ liệu quốc gia về dân cư và cơ sở dữ liệu của các bộ, ngành để quản lý nhà nước. Bộ Thông tin và Truyền thông tiếp tục phối hợp các bộ, ngành rà soát, phát hiện, yêu cầu doanh nghiệp có liên quan tăng cường kiểm duyệt, gỡ bỏ, cấm hoạt động đối với các ứng dụng, website liên quan đến hoạt động tín dụng đen; có phương án sao lưu, phục hồi dữ liệu phục vụ công tác điều tra, xử lý tội phạm; xử lý nghiêm các hành vi vi phạm của các cá nhân, doanh nghiệp có liên quan theo quy định pháp luật hiện hành; hoàn tất việc xác thực, làm sạch và loại bỏ sim “rác”, tài khoản ngân hàng “ảo”; xác thực thông tin các tài khoản trên không gian mạng.

Ngân hàng Nhà nước Việt Nam tham mưu cơ quan có thẩm quyền ban hành, sửa đổi, bổ sung các văn bản pháp luật trong các lĩnh vực của ngành ngân hàng để bị các đối tượng lợi dụng để hoạt động tín dụng đen (như vay trực tuyến, vay ngang hàng, trung gian thanh toán, ví điện tử, đầu tư, kinh doanh dịch vụ tài chính...); tăng cường quản lý nhà nước trong việc cấp phép đăng ký kinh doanh, giấy chứng nhận đủ điều kiện đối với các công ty tài chính, tổ chức tín dụng, trung gian thanh toán, ví điện tử; tăng cường thanh tra, kiểm tra, phát hiện các vi phạm để xử lý nghiêm. Thúc đẩy gói vay tín chấp qua dữ liệu dân cư để tạo thuận lợi cho người dân tiếp cận nguồn vay vốn chính thống.

Bốn là, kiến nghị sửa đổi các quy định của Điều 201 BLHS năm 2015 về Tội cho vay lãi nặng trong giao dịch dân sự theo hướng tăng nặng hình phạt tương ứng với số tiền thu lời bất chính phù hợp với các loại tội phạm tương tự, giảm mức lãi suất cấu thành tội phạm (từ gấp 05 lần xuống gấp 03 lần lãi suất quy định Bộ luật Dân sự năm 2015)/.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ luật Dân sự năm 2015.
2. Luật Các tổ chức tín dụng năm 2010 (sửa đổi, bổ sung năm 2017).
3. Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017).
4. Nghị định số 144/2021/NĐ-CP ngày 31/12/2021 của Chính phủ quy định việc xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực an ninh, trật tự, an toàn xã hội; phòng, chống tệ nạn xã hội; phòng cháy, chữa cháy; cứu nạn, cứu hộ; phòng, chống bạo lực gia đình.
5. Thông tư 37/2019/TT-BTC ngày 25/6/2019 của Bộ trưởng Bộ Tài chính hướng dẫn về chế độ tài chính đối với chương trình, dự án tài chính vi mô của tổ chức chính trị, tổ chức chính trị - xã hội, tổ chức phi chính phủ và một số văn bản có liên quan.
6. Thông tư số 43/2016/TT-NHNN ngày 30/12/2016 của Thống đốc Ngân hàng Nhà nước Việt Nam quy định cho vay tiêu dùng của tổ chức tài chính (được sửa đổi, bổ sung một số điều bởi Thông tư số 18/2019/TT-NHNN).
7. Nghị định số 143/2021/NĐ-CP ngày 31/12/2021 của Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 88/2019/NĐ-CP ngày 14/11/2019 quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực tiền tệ và ngân hàng.
8. Nghị định số 19/2019/NĐ-CP ngày 19/02/2019 của Chính phủ về họ, họ, họ, phường và các văn bản pháp luật liên quan.